

оля народу
Воля людини

This image shows a page from the Voynich manuscript, featuring two columns of text written in the Voynich script. The script is a complex system of symbols, including circles, triangles, and vertical strokes, arranged in horizontal lines. The parchment is aged and shows some wear.

10
 9
 8
 7
 6
 5
 4
 3
 2
 1

Видання для молоді

2
...льш
...адно, що то знання і його очат, ...на відвага і во-
...не знання стелити йому дорогу самими перемогами.
Де командував військом полк. Богун - там мусіли
козаки перемогти, він не затратив голови навіть в най-
важчих обставинах і потрапив врятувати те, що іншим
було б тяжко.

З самих початків повстання бачимо його при геть-
мані, він разом з ним розбивав поляків під Жовтими
Водами, під Корсунем, під Пилявцями. Де треба було
найбільш очайдушних лицарів, де був найбільш загро-
жений відтинком фронтової лінії - туди висилав
полк. Богуна, і Богун ніс на вістрях своїх шабел
страх і смерть для своїх ворогів.

Зимом 1650 р., Богун і його побратим полк. Не-
чай боронять границь козацької держави перед нас-
коками поляків. Данило Нечай гине геройською смер-
тю в боротьбі з поляками, під Красним, а полк. Бо-
гун боронить в місяці березні 1651 р. місто Винницю,
що її обложив польський гетьман Калиновський.

Сили поляків були великі, та Богун частими наско-
ками, переважно нічними, чи підступами - як от :
проломив лід на ріці і заманивши туди поляків по-
топив їх, - а в кінці бравурним наскоком на здемо-
рафізованих поляків розгромлює цілковито сильне
польське військо, яке з соромом мусить відступати.
Богуну допомагає при обороні Вінниці Семен Висо-
сан, той, що на поклик Хмельницького зорганізував
був у 1648 р. 15 тисячну повстанську армію в Гали-
чині і громив нею поляків.

В місяці червні 1651 р., в бою під Берестечком
христьянський кан, підкуплений поляками, втік з поля-
ком та ще забрав зі собою силою гетьмана Хмельни-
цького та писаря Виговського, які поїхали були до
 нього, щоб завернути його від зради. Козацьке вій-
сько знайшлося в тяжкому положенні; оточені з од-
ної сторони поляк а з другої непроходимими боло-
тами козаки готові битися до загибелі. Та наказав
Іван Богун знає, що гетьман потребує свого ві

ПОЛКОВНИК

Під провозом... род під... проти...
літ, українсь... род під... проти...
Ізика понево... на його і в... тьби ство-
з Українську Д... хаву.

Гетьман Хмельницький... це широкий гурт
людей, що допомагали йому... велике діло.
Ці люди походили з різних частин українського на-
роду: з селянства, міщанства і інтелігенції. Це
був новий політичний провід козацької України, це
були ті славні Богданівці, які свої життя віддали
на службу своєму народові, боролися так проти
Польщі, як і проти Москви, бо не хотіли бути рабами
лише господарями своєї землі. Серед цих Богданівців
як: Кривоніс, Кричевський, Данило Нечай, Виговський
і другі, стрічаємо найславнішого полковника тих ча-
сів - Івана Богуня, що часто також виступав
під прізвиськом Івана Федоренка.

Про нього писали поляки, що був він "лицарський",
а при тому незвичайно зухвалий". Богун був улюбле-
ником гетьмана Хмельницького, був вірний йому і
країні до самої своєї героїської смерті - не хотів
бути в підданстві ні під польським королем, ні під
московським царем, а всю свою кипучу енергію і
всіх воєнних пригод життя віддав на службу сво-

родові. Про нього скрізь говорили, укладали піс-
ні, звали його характерником, якого купували не-
ся, про якого ще за його життя писали чужинці.
Він був безоглядний у боротьбі з ворогами своєї
народу, жодному з них не вірив, за те глибоко
рив у силу українського народу, якого сам був
лавним сином. Він був побратимом і тим лицаря
полк. Данила Нечая і оба в ньому рівномірно обороняли
честь і границі козацької держави перед нападами
оляків.

Свою козацьку славу розпочав він, як і кожний
козак у Запоріжжю, ходив походами на Чорне море,
в її у вирі визвольної боротьби, під ру-
кого Гетьмана. Він був однією з тих, що

а без першої боротьби з поляками і... (це то в)
лював... залізною рукою... хвилини
зацьки... таборі... носили все майно: козухи
убрання, на... розбирати вози і мости на
дорогу через... на. Цілу ніч працювали...
Козаки, але раніше гребля була готва і козацькі
війська почали відступати. Для охорони відступаючих
військ залишається частина добровольців з Богунсько-
го полку, яка... іть загинути, щоб тільки
дати можливість врятувати армію. Козацьке військо
же в цілості було вже виведене за болота, коли по-
ки зорієнтувалися, і почали наступ. Та завзяті об-
ронці завзято боронили доступу до цієї дороги, з
ми був і київський мірополит, що закликав їх до бо-
ротьби, словами, благословив хрестом і сам впав від
польської кулі. Коли поляки оточили цих мужніх обо-
ронців, вони скрилися на поблизу острові і там
боронилися через кілька годин. Польський король, що
приглядався тій героїській обороні, запропонував ко-
закам здатися, а він за їх лицарськість дарує їм
життя і нагородить їх золотом. Козаки — у відповідь
— почали кидати золото, яке мали при собі і заявили
що волять з честю померти, як прийняти ласку з ру-
коброга. Тих 300 козаків загинули всі, а не посоро-
ми козацького імені, не посоромили Богунів
таборів.

В місяці ж липні цього року Богун далі веде
літні бої з поляками, що вирушили на Подніпров'я,
а в березні 1653 р. під мурами Манастирища, на
Підліллі, розбиває на голову сильну польську армію,
що її очолював тоді найкращий полководець тодіш-
ньої Польщі — Стефан Чарнецький.

Його бачимо в походах і... р... ом з си-
ном гетьмана Тимошем та в... ванце... де
знова татари зрадили козаків і через... з...
що до рішучої битви. В битві під Ох... рози, коло
Білої Церкви, вимов в 1654-55 рр. у важку хвилину
наспів полк. Богун і вирішив побігти на користь
козаків.

Коли Хмельницький змушений подіями, закінчив переміг військовий договір з Московом в Переяславі бою, то с. р., Богун був проти того договору, бо москалі не хотіли вірив. А коли, московські послы, щоб гетьман і козацька старшина присягали на вірність цареві полк. Богун зломив свою шаблю і кинув під ноги московським боярам та заявив, що він може присягати так на вірність лише Україні. До цього його виступу таку велику вагу присвячували, і такий він мав вплив на козаків, що про це доносила під датю 19 марта 1654 р. французька газета "Газетте де Франсе", яка писала, що в тій справі цар видав окремий наказ.

Але, одночасно не схилявся Богун і на польську сторону і на польські залицяння відповідав скріпленими воєнними діями проти поляків. До нього писав старий його знайомий Станислав Потоцький, а Павло Олексич - український шляхтич на польській службі - обіцяв йому в імені короля амністію, гетьманську булаву та найкраще староство на Україні, щоби він тільки відступив від гетьмана Хмельницького. Богун відіслав ті листи Хмельницькому і до кінця життя не став ні сторонником Польщі ні сторонником Москви.

Коли фальшиві союзники - москалі зрадили Хмельницького, і заключили з Польщею договір у Вильні 1655 р., звернені проти України, Богун всіма силами сприяв новому союзові гетьмана з Швецією, зверненому проти Польщі і проти Москви, ідучи вірно по лінії тої політики вже по смерті гетьмана, у жовтні 1657 р. підписав Корсунську угоду з Швецією, яка признавала Україну самостійною державою.

Він екстремно вороже ставився до Гадяцької угоди з поляками, яку заключив гетьман Виговський, так, що поляки, підчас підписування цієї угоди потішали себе хибними чутками, що "бунтівника" Богун вбито на палю, але за те Богун помагав

для дальшо

сько вря

негад в

кипими о

всім ав

да вці и:

одиьшись разом з нами народом вільним, і спі-

льно виріши в Україні, отчизні нашій, та про-

ливаючи довгий час кров свою за волю всього вій-

ська Запорозького, - т пер самі добровільно

в неволю піддається, і з нами своїми братами

з котрими разом хліб їли і проти кожного непри-

ятеля ставали - війну ведете та нас , кров свою

наступаєте..."

По смерті гетьмана Хмельницького, Богун, як і другі вірні помічники гетьмана не міг довго вдер- жатися в Україні. Два одвічні наші вороги почали спільно винищувати найсвідоміших представників українського народу, щоби його в той спосіб обез- головити і тоді скорше запрягти у своє ярмо. Од- них почала фізично нищити Москва /нпр. наказного гетьмана Івана Нечая, зятя гетьмана, закатували москалі в жакливій спосіб; знаного організатора повстанської армії в Галичині Семена Височана зас- лали в Сибір, де він загинув і багато інших/, - других винищувала Польща.

Полковника Богуна арештували поляки у 1661 р. і заслали у Мальборгську твердиню, в Прусії, де сивоволосий тоді полковник просидів два роки. По виході з польської тюрми Богун ще з більшою нена- истю виступає проти гнобителів України і підг- овляє нове повстання проти Польщі. Поляки дові- алися про це, підступом його зловити і розстрі- яли під Новгородом Сіверським 27 лютого 1664 р.

Так по-геройське скінчив своє життя слашний син українського народу, непримиримий борець за волю і щастя свого народу. Його світла постать стала дороговказом для української молоді у її боротьбі за волю, що сьогодні переняла бойовий клич, що мав на прапорах Богунових полків: "Добути або в да не бути"!

ЮЧІТИ
1654
им не

...косу проплату ...
...буде за
...ро народу, проплату від гетьмана
...години, проплату великими потоками
...він шукав воли, кращого життя на своїй
...землі і думав думками вродженими ...
...Росії Русь" /

----- ооо -----